

της Σταυρούλας Καρτάλης

Καθηγ. Αγγλικής γλώσσας, Συντονίστρια προγράμματος Jean Monnet

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ζουν σήμερα 450 εκατ. άνθρωποι. Όλοι αυτοί οικοδομούν μια ενιαία Ευρώπη που αποτελείται από διαφορετικά έθνη, πολιτισμούς και γλωσσικές ομάδες. Εμείς οι Ευρωπαίοι αν θέλουμε να επωφεληθούμε από τη ελεύθερη διακίνηση στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς για εργασία ή σπουδές, αν θέλουμε να μετέχουμε στην κοινωνία της γνώσης, αν θέλουμε να καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλο και να είμαστε ενήμεροι για τα στοιχεία που διακρίνουν τους εταίρους λαούς, τότε εμείς οι Ευρωπαίοι πρέπει να μάθουμε ξένες γλώσσες.

Η εκμάθηση των γλωσσών είναι αποκλειστική ευθύνη των κρατών μελών και κάθε κράτος μέλος πρέπει να λάβει μέτρα και να δώσει νέα ώθηση στη γλωσσική διδασκαλία λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες στα πλαίσια πάντοτε των Ευρωπαϊκών στόχων. Τα κράτη μέλη πρέπει να αναλογισθούν τις ευθύνες τους και να χαράξουν **εθνικές γλωσσικές εκπαιδευτικές πολιτικές** που να συμβάλλουν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την ανάπτυξη της δημοκρατικής συνείδησης των πολιτών. Η βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων πρέπει να αποτελεί άμεση προτεραιότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έρχεται αρωγός στην προσπάθεια αυτή και ενισχύει οικονομικά τις πρωτοβουλίες των κρατών μελών ώστε αυτά να βελτιώσουν τα συστήματά τους και τις δομές στις οποίες στηρίζουν την εκμάθηση των γλωσσών. Τα κύρια μέσα που διαθέτει η ΕΕ είναι τα χρηματοδοτικά της προγράμματα. Τα προγράμματα **Socrates** και **Leonardo da Vinci** επενδύουν συνολικά περισσότερα από 30 εκατομ. Ευρώ κάθε χρόνο σε ενέργειες που αφορούν την εκμάθηση των γλωσσών.

Μόνο το πρόγραμμα **Σωκράτης** την περίοδο 2000- 2002 χρηματοδότησε μεταξύ άλλων:

- 1.601 προγράμματα ανταλλαγών στα οποία πήραν μέρος 58.500 σπουδαστές και 6.500 καθηγητές
- 2.440 σεμινάρια καθηγητών ξένων γλωσσών
- 16.563 υποτροφίες για καθηγητές ξένων γλωσσών
- Πολλά εντατικά σεμινάρια γλωσσικής κατάρτισης σε λιγότερο ευρέως διδασκόμενες γλώσσες για 3.632 διακινούμενες φοιτητές Erasmus.
- 38 εκπαιδευτικές συμπράξεις και 12 προγράμματα συνεργασίας για την εκπαίδευση των ενηλίκων.
- Παράλληλα το πρόγραμμα Leonardo κατά την ίδια χρονική περίοδο χρηματοδότησε μεταξύ άλλων:
- 750 προγράμματα ανταλλαγών για καθηγητές ξένων γλωσσών
- 56 προγράμματα για την παραγωγή διδακτικών εργαλείων για την εκμάθηση γλωσσών στους επαγγελματικούς χώρους
- 120.000 προγράμματα ανταλλαγών φοιτητών σε θέσεις εργασίας στο εξωτερικό.

Πρέπει να τονιστεί και πάλι ότι η εκμάθηση των γλωσσών είναι αποκλειστική ευθύνη των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη και κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα ανεξάρτητα σε ποια βαθμίδα της εκπαίδευσης βρίσκεται φέρουν την αποκλειστική ευθύνη για την προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας στην ΕΕ. Τα κράτη μέλη πρέπει να φροντίσουν την εκπαιδευτική υποδομή, το κατάλληλο μέγεθος των τάξεων, την κατάρτιση των καθηγητών ξένων γλωσσών και τις εκπαιδευτικές ανταλλαγές προκειμένου να πετύχουν το στόχο τους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πρέπει να γίνουν μεγάλες προσπάθειες ώστε:

1. Κάθε κάτοικος της Ένωσης να μπορεί να μιλά δύο γλώσσες εκτός της μητρικής του.
2. Να βελτιωθεί η ποιότητα της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών σε όλες τις βαθμίδες, από το νηπιαγωγείο μέχρι και την εκπαίδευση των ενηλίκων.
3. Να διαμορφωθεί ένα φιλικότερο περιβάλλον για τις γλώσσες στην Ευρώπη, και η Ευρώπη να μπορεί να εκμεταλλεύεται και να αξιοποιεί τον γλωσσικό της πλούτο στο έπακρο.

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής και της ατομικής πολυγλωσσίας. Τα ιδρύματα αυτά διαθέτουν ειδικούς στις ξένες γλώσσες, διαθέτουν επίσης εκτεταμένες υποδομές και εγκαταστάσεις κατάλληλες για την εκμάθηση των γλωσσών καθώς και διεθνείς δεσμούς ενώ παράλληλα φιλοξενούν φοιτητές και εκπαιδευτικούς από το εξωτερικό.

Είναι σημαντικό κάθε τριτοβάθμιο ίδρυμα να δημιουργήσει και να εφαρμόσει μια συνεκτική γλωσσική πολιτική και να διευκρινίσει με σαφήνεια το ρόλο του για την προώθηση της εκμάθησης των γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας μέσα στα όρια της μαθησιακής του κοινότητας όσο και στη ευρύτερη περιοχή του. **Όλοι οι φοιτητές αλλά και το προσωπικό των ιδρυμάτων χρειάζονται ευκαιρίες και κίνητρα με σκοπό να βελτιώνουν τις γλωσσικές τους γνώσεις.** Όλοι οι φοιτητές πρέπει να πραγματοποιούν ένα μέρος των σπουδών τους στο εξωτερικό αφού πρώτα ακολουθήσουν την αναγκαία γλωσσική και διαπολιτισμική προετοιμασία.

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν επίσης τη μεγάλη ευθύνη και οφείλουν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο για την **προώθηση της δικής τους γλώσσας**. Πρέπει να παρέχουν στους εισερχόμενους φοιτητές τη δυνατότητα εκμάθησης της σε υψηλό επίπεδο. **Οι πρόσφατες τάσεις των ιδρυμάτων μη αγγλόφωνων χωρών να παρέχουν διδασκαλία στα αγγλικά είναι κατανοητές, θα έχουν όμως αρνητικές συνέπειες για τη βιωσιμότητα των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών.**

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΓΙΑ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Πρίν λίγο καιρό πραγματοποιήθηκε Πανελλήνιο Συνέδριο Διδασκαλίας Ξένων γλωσσών για ξενόγλωσσους καθηγητές στο ΤΕΙ Καβάλας. Το συνέδριο διοργανώθηκε από το Κέντρο Ξένων γλωσσών & Φ.Α. του ΤΕΙ Καβάλας με ομολογουμένως μεγάλη επιτυχία. Θέμα του συνεδρίου ήταν «Η διδασκαλία Ξένων γλωσσών για ειδικούς σκοπούς- μία τάση ή μία αναγκαιότητα;» «Teaching Languages for Specilc Purposes: a Trend or A Demand?».

Το ενδιαφέρον των ομιλητών επικεντρώθηκε σε θέματα που αφορούν αφενός στις σύγχρονες τάσεις και πρακτικές στη διδασκαλία της Ξένης γλώσσας και ορολογίας για φοιτητές της Γ' βάθμιας εκπαίδευσης, αφετέρου στις νέες δυνατότητες που δίνονται στην Ξενόγλωσση εκπαίδευση με την εισβολή του internet και τη ραγδαία ανάπτυξη της πληροφόρησης και της τηλεπικοινωνίας.

Το συνέδριο παρακολούθησαν πλήθος ξενόγλωσσων καθηγητών από όλα τα ΤΕΙ και όλα τα Πανεπιστήμια της χώρας, δεδομένου ότι η Ξένη γλώσσα για ειδικούς σκοπούς (ορολογία)- ESP, διδάσκεται κατά κύριο λόγο σε όλα τα ιδρύματα της Γ'βάθμιας εκπαίδευσης. Από το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης το συνέδριο παρακολούθησαν 10 μέλη του Κ.Ξ.Γ.Φ.Α., 3 εκ των οποίων συμμετείχαν με δική τους εισήγηση.

Η κ. Δήμητρα Γιακουστίδου, MA York University, Toronto, Canada, μόνιμη καθηγήτρια Αγγλικής γλώσσας στο τμήμα Φυτικής παραγωγής, ανέπτυξε το θέμα «Στρατηγικές διδασκαλίας λεξιλογίου για φοιτητές της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας στο ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης».

Η ομιλήτρια τόνισε τη σπουδαιότητα σχεδιασμού του περιεχομένου για κάθε τμήμα της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και αναφέρθηκε στα αποτελέσματα στατιστικής έρευνας που έγινε στους φοιτητές Γεωπονίας του 1ου έτους σπουδών τους, όπου φαίνεται ότι οι φοιτητές μας δίνουν προτεραιότητα στην κατανόηση επιστημονικών κειμένων και θέλουν να αναπτύξουν δεξιότητες τέτοιες ώστε να χειρίζονται τεχνικό και επιστημονικό λεξιλόγιο. Το λεξιλόγιο αυτό μπορεί να διδαχθεί με διάφορες στρατηγικές διδασκαλίας, όπως α) contextual clues, ενδείξεις κατανόησης από τα συμφραζόμενα, β) λέξεις- κλειδιά, γ) word morphology, μορφολογία της άγνωστης λέξης, συνώνυμα, αντίθετα, παράγωγες λέξεις κ.λ.π., δ) collocations, ιδιωματικές εκφράσεις.

Επίσης τέθηκαν ερωτήματα από την ομιλήτρια όπως: Ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ των Γλωσσολογικών χαρακτηριστικών της ορολογίας για τους φοιτητές των Παραϊατρικών και της Διοίκησης Γεωργ.εκμ/σεων, μεταξύ της Διατροφής και των Ηλεκτρολόγων μηχανικών; Ποιο επίπεδο γλώσσας είναι ικανοποιητικό; Ποια γνωστικά πεδία πρέπει να καλύπτει η διδασκαλία κάθε τμήματος;

Η κ.Χρυσάνθη Λιόλιου, MA State University of NY Bulalo USA, μόνιμη καθηγήτρια Αγγλικής γλώσσας στο τμήμα Τεχνολογίας τροφίμων, ανέπτυξε το θέμα: «Τι πρέπει να διδάσκουμε στο ΤΕΙ: Γενικά Αγγλικά ή Αγγλικά για ακαδημαϊκούς και ειδικούς σκοπούς;».

Στο τμήμα Τεχνολογίας τροφίμων του ΤΕΙ Θεσ/νίκης πραγ-

ματοποιήθηκε έρευνα για περίπου τρία ακαδημαϊκά έτη, σχετικά με το επίπεδο γνώσης της Αγγλικής γλώσσας των πρωτοετών φοιτητών του τμήματος. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι όλοι οι πρωτοετείς φοιτητές έχουν παρακολουθήσει για κάποιο διάστημα στο σχολείο Αγγλικά. Το 75% έχει κάνει μαθήματα Αγγλικών στην Α'βάθμια και Β'βάθμια εκπ/ση για 6-7 χρόνια, ενώ μάθαιναν Αγγλικά στα φροντιστήρια ή σε ιδιαίτερα μαθήματα για άλλα 5-8 χρόνια. Όμως μόνο το 30% των μαθητών απόκτησε τίτλο καλής γνώσης Αγγλικών επιπέδου B2 (Lower) και 3-5% επιπέδου C1, C2 (Proficiency). Τονίστηκε ιδιαίτερα το σημείο της έρευνας που αποκαλύπτει ότι η γνώση των κατόχων πιστοποιητικών στα Αγγλικά δεν ανταποκρίνεται στο επίπεδο που δηλώνουν τα πιστοποιητικά τους. Το πραγματικό επίπεδο των φοιτητών είναι πολύ χαμηλότερο από αυτό που δηλώνουν τα πιστοποιητικά τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής συμπίπτουν με τα αποτελέσματα ερευνών που διεξήχθησαν στο ΑΠΘ στα τμήματα Ιατρικής και Βιολογίας.

Τέλος η ομιλήτρια υπογράμμισε ότι το μάθημα Αγγλικών στα ΤΕΙ και στα ΑΕΙ είναι μάθημα σπουδαίας σημασίας. Ας μη ξεχνάμε τις δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσει ένας φοιτητής για να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις των σπουδών του αλλά και των καιρών: η βιβλιογραφία σχεδόν όλων των ειδικοτήτων, η καλή γνώση του Η/Υ, τα Ευρωπαϊκά προγράμματα, η έρευνα σε όλους τους τομείς βασίζονται στην καλή γνώση των Αγγλικών. Τα μαθήματα Αγγλικών που γίνονται στα τμήματα των ΤΕΙ καλύπτουν ευρέως αυτές τις ανάγκες των φοιτητών, αφού η μεθοδολογία που ακολουθείται δίνει έμφαση στη διδασκαλία των Γενικών Αγγλικών όπως επίσης και των Αγγλικών για ακαδημαϊκούς και ειδικούς σκοπούς.

Η κ.Δόξα Δάφνη, MA Stanford University, USA, έκτακτη καθηγήτρια Αγγλικής γλώσσας στο τμήμα Σχεδιασμού & παραγωγής ενδύματος, παράρτημα Κιλκίς, ανέπτυξε το θέμα: «Η διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας για ειδικούς σκοπούς -ESP- σε τάξεις, μικτών ικανοτήτων. Κατάρα ή ευλογία;»

Η παραδοσιακή αντίληψη για τη νοημοσύνη αναγνωρίζει κατά κανόνα δύο είδη νοημοσύνης: τη λεκτική και τη μαθηματική, που ορίζονται με τον όρο IQ (συντελεστής νοημοσύνης) (Altan 1998). Σε αντίθεση με τα παραπάνω, ο Howard Gardner, καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Harvard ανέπτυξε το 1983 τη θεωρία των «πολλαπλών ειδών νοημοσύνης» (multiple intelligences/MI theory), σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος οργανισμός έχει τουλάχιστον επτά διακριτές μονάδες νοητικής λειτουργίας, συγκεκριμένα την λεκτική/ γλωσσική, τη λογική/ μαθηματική, την οπτική/ του χώρου, τη σωματική/ κιναισθητική, τη μουσική, τη διαπροσωπική και την ενδοπροσωπική. Με βάση την παραπάνω θεωρία, η ομιλήτρια επέδειξε τρόπους και στρατηγικές, τις οποίες μπορεί να υιοθετήσει ο/η καθηγητής/ρια σε μία τάξη ESP πολλαπλών ικανοτήτων (ειδών νοημοσύνης), ώστε να ενεργοποιήσει και να αξιοποιήσει δημιουργικά τα είδη νοημοσύνης που ο/η κάθε μαθητής/ρια διαθέτει και να μετατρέψει τη διαδικασία της μάθησης σε μία μοναδική πρόκληση και εμπειρία. ■